Anul V — Orăștie, 21 Aug. v. (2 Sept. n.) 1899 — Nr. 34

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:
Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscripte nu sĕ înapoiază. — Scrisori nefrancate nu se primesc.
Abonamentele sĕ plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII: Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA Institutului tipografic „Minerva" în Orăștie.

INSERȚIUNILE:
Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară 5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sûnt a se trimite la adresa: „Minerva" institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

Festivitățile române din Deva

cu ocasiunea
adunării generale a „Asociațiunii".

Pentru a doua-oară a avut fericirea opidul Deva, a primì între zidurile sale pe membrii »Asociațiunii« în frunte cu comitetul seu central, de 38 de ani de când ea s'a înființat.

Dacă ne cugetăm la scopul pentru care ea a fost înființată și la roadele ce le-a adus în decurs de aproape 4 decenii, ori-cât am dorì ca sĕ nu-'i tăgăduim activitatea pentru ajungerea scopului, totuși trebue sĕ declarăm, că încă multe, foarte multe, cari tind spre realisarea scopului, nu au fost puse în practică de »Asociațiune«, și aceasta cu deosebire privitor la popor, pentru a cărei cultură se zice că ea a lucrat și lucrează.

Căci dacă vom face o reprivire fugitivă asupra participării poporului la adunările gen. de până acum ale «Asociațiunii», trebue sĕ constatăm cu durere, că acela n'a fost representat după-cum s'ar recere, și aceasta numai din causă, că »Asociațiunea« n'a ajuns încă sĕ străbată destul de adânc până și în straturile cele mai de jos ale lui, ceea-ce de altcum ar fi trebuit sĕ o facă în prima linie.

Dacă la Deva am avut fericirea a vedea de astă-dată din prilegiul adunării gen. a »Asociațiunii« popor în numĕr mai însemnat, aproape din toate comunele din jur, ba chiar și din depărtare, este a se atribuì în primul rînd »Reuniunii femeilor române din comit. Hunedoarei«, a cărei neobosită și zeloasă presidentă, d-na *Elena Hosszu-Longin,* dimpreună cu comitetul a avut buna idee, ca se arangieze și o expoziție vie a lucrurilor de mână țĕrănești, împărțind totodată 100 fl. din fondul Reuniunii acelor țerance, cari au avut cele mai frumoase costume pregătite de mâna proprie.

Dacă această Reuniune nu s'ar fi pus în serviciul »Asociațiunii«, ar fi trebuit sĕ constatăm din nou cu durere, că poporul lipsește cu totul dela adunarea generală, căci multe sunt comunele, unde el poate-că nici n'a auzit de »Asociațiune«, decum sĕ-i cunoască scopul.

De aceea ar fi de dorit și în interesul »Asociațiunii«, ca comitetul central al ei, sĕ se îngrijască, ca totdeauna sĕ se pună la cale câte ceva, prin ceea-ce s'ar putea atrage și poporul ca sĕ iee parte la adunările ei generale. Asemenea și despărțĕmintele »Asociațiunii«, căci altcum va mai trece încă foarte mult timp la mijloc, până-ce el sĕ cunoască scopul și foloasele »Asociațiunii«! Și dacă aceasta nu se va face nici pe viitor, atunci »Asociațiunea« nici când nu-'și va ajunge scopul propus.

Sĕ se îngrijască pentru înființarea de biblioteci și cabinete de lectură prin comune, ca astfel sĕ se convingă și țeranii despre aceea, că pentru ei e înființată, și atunci suntem siguri, că-'și va ști și ei face datoria față de dînsa.

Credem că toate acestea s'ar putea pune cu înlesnire la cale, dacă între comitetul central al »Asociațiunii« și între cele ale despărțĕmintelor ei s'ar face o înțelegere oare-care asupra acestor lucruri, ceea-ce ar fi foarte de dorit și cât mai în grabă.

Acestea privitor la însași »Asociațiunea«.

Cât despre festivitățile arangiate în jurul adunării generale, putem zice că acelea au reușit cât se poate de bine, deoare-ce brava inteligință română din Deva și-a dat toată silința, ca întrucât îi permit puterile, sĕ satisfacă tuturor recerințelor.

Spre ilustrarea acelora, lăsăm sĕ urmeze următoarele:

Sosirea comitetului.

Comitetul central al »Asociațiunii« a sosit la Deva încă Sâmbătă la orele 1 1/2, cu trenul accelerat, însoțit fiind de o mulțime de oaspeți din toate părțile. Dintre membrii comitetului au sosit vice-președintele Dr. Il. Pușcariu, Dr. C. Diaconovich, secr. I., Dr. Beu, secr. II., P. Cosma, I. Papiu, L. Simonescu și On. Tilea.

La gară a fost așteptat, afară de comitelul de primire și încuartire, în frunte cu dnii *Francisc Hosszu-Longin* și *Dr. Al. Hosszu,* încă de un numĕr însemnat de inteligință și popor din Deva.

La coborîrea lui din tren, a fost întimpinat de dl protopop *George Romanul,* prin o scurtă vorbire, la care i-a rĕspuns, în locul preș. *I. Micu Moldovan,* care din causă că a fost bolnav încă de mai nainte, n'a putut lua parte, vicepreședintele *Dr. Il. Pușcariu.*

După-ce s'au schimbat salutările reciproce și strângerile de mâni frățești, fiecare dintre oaspeți a primit câte un bilet cu însemnarea cuartirului, și asttel s'a dus apoi fiecare la cuartirul seu. De însemnat e, că prevĕzându-se încă dinainte numĕrul însemnat al oaspeților, mai multe familii neromâne încă au oferit cuartire pe seama lor.

Seara de cunoștință.

La seara de cunoștință, care a avut loc în pavilonul din grădina poporală, au luat parte vre-o 200 de oaspeți, căci mulți au mai sosit încă cu trenurile de după ameazi și cele de seara. Petrecerea a durat până târziu.

Cu trenurile de Duminecă dimineața, a mai sosit încă un numĕr însemnat de oaspeți, cari earăși au fost întimpinați din partea comitetului de primire, în frunte cu dnii Francisc și Alexandru Hosszu.

La 9 ore s'a început serviciul divin în biserica gr.-or. română, celebrat fiind de dl protopop din Sibiiu, *Ioan Papiu,* asistat de 4 preoți.

Cântările liturgice au fost executate de corul bisericii din Deva, sub conducerea dibaciului dirigent *Toma Roșu,* înv.

După liturgie s'a făcut și un parastas pentru presidenții rĕposați ai »Asociațiunii«, la sfîrșitul căruia protopopul Papiu a ținut și o vorbire ocasională.

Ședința I.

Inainte de-a trece la decursul ședinței, trebue sĕ amintim cu regret, că vicișpanul din Deva, cerĕndu-i-se sala comitatului pentru cele 2 ședințe, a refusat a o pune la disposiție, sub scurtul rĕspuns de *„Nem lehet!"* (Nu se poate!) ca-și-când cele 93% de Români din comitat n'ar fi contribuit cu nimic pentru ridicarea acelui palat. Sĕ-'i fie de bine! Astfel apoi a trebuit ca ședințele sĕ se țină în biserică, care cu toate-că e destul de spațioasă, totuși n'a putut cuprinde într'însa pe toți participanții. Ședința s'a deschis de către v.-președintele »Asociațiunii«, Dr. Il. Pușcariu, care după-ce a anunțat cu regret absența președintelui *I. Micu Moldovan,* a rostit următorul discurs:

Onorată adunare generală!

Au trecut ani 25, de când adunarea generală a »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român« a fost primită și adăpostită eară cu multă prevenire în acest opid istoric. Multe schimbări au urmat de atunci în societatea cea mare; multe și însemnate momente s'au petrecut în mic și în sinul »Asociațiunii« noastre; multe figuri mărețe a bărbaților valoroși din sinul poporului nostru, dintre cari cei mai buni erau angajati și în serviciul »Asociațiunii« noastre au dispărut dintre noi, lăsând nouĕ ca moștenire prețioasă resultatele ostenelelor lor, și tinerimii române ca exemple de urmat faptele lor inspirate de curată și neinteresată iubire de neam. Schimbările, ce după legile firești se petrec în timp, societatea omenească în mod sieși măgulitor cu drept sau fără drept s'a deprins a le denota cu cuvêntul »progres«. Va fi lucrul istoriei a cerceta, încât și noi Românii din regatul Ungariei peste tot și în toate am ținut pas în progresul cultural.

In ceea-ce privește »Asociațiunea« noastră, fără îndoială în timpul de 25 de ani, ea s'a desvoltat în mod natural în toate direcțiunile, luând un avênt îmbucurător în interesul literaturei și culturei poporului român.

Un cuget, un simțĕmênt este ceea-ce a condus și de astă-dată la această frumoasă adunare tot ce este mai ales și mai distins în sinul poporului român. Ați venit, domnilor, din apropiere și din depărtare sĕ participați la această festivitate înălțătoare de suflet, sĕ contribuiți la mărețul scop al ridicării culturei poporului român și sĕ lucrați în interesul literaturii române. Deci vĕ salut și din inimă vĕ zic: bine ați venit!

Literatura și cultura ca opere ale păcii, ale iubirii și ale frățietătii între oameni, sunt condițiuni de vieață și formează basa de existență a unui popor, contribuind mai mult ca ori-ce la desvoltarea și prosperarea societății omenești peste tot. In literatura sa, adecă în limba sa trăește și viează fiecare popor. Limba este, ce împregnează caracterul unui popor după originea lui și îl păstrează în mod durabil și neperitor. In limbă se oglindează vieața și modul de cugetare al lui.

Cultura este un bun comun, la care aspirează cu o nobilă emulațiune toate popoarele de vieață; ea este ce înalță valoarea personală a individului, promovează bunăstarea materială și dă avênt și putere societății, națiunilor și statelor.

Acele popoare au vieață mai trainică, cari au literatură mai vastă și cari se impun mai tare prin o cultură superioară. In acest înțeles se zice că »știința este putere«.

Cercetând cum am stat noi Românii în trecut cu acesti factori de vieață, cu întristare aflăm, că numai târziu am întrat în lupta nobilă pentru cultură și această întârziere nu s'a întêmplat din vina noastră, cât mai mult din causa împrejurărilor nefavorabile, în cari am trăit. De sine ni-se obtrude întrebarea, cum noi, cari ne-am întârziat atât de tare și n'am ținut pas încă dela început cu progresul cultural și al literaturii ca alte popoare din jurul nostru, nu am pierit din rîndul lor, contopindu-ne în ele? Eată și rĕspunsul la această întrebare: Poporul român după firea lui este bun, pacinic, inteligent și îngăduitor. Aceste însușiri prețioase ale lui 'i-le-a conservat religiositatea lui, desvoltată în mod armonic cu simțĕmintele naționale și patriotice, cari ca tesaure scumpe are rădĕcini în inima poporului român. Până la »plinirea vremei«, când poporul român a putut recurge și la alți factori culturali, religiunea a conservat în el aceste virtuți nobile, cari fac cultura adevĕrată. Bisericile noastre naționale i-au conservat poporului român tradițiunile, obiceiurile și moravurile lui strămoșești și prin ele caracterul național.

Astăzi, mulțumită lui Dumnezeu, poporul român a ajuns în condițiuni culturale mai favorabile și mai ample.

Intre factorii, cari sunt puși astăzi în serviciul direct al culturii naționale și sunt chemați a contribuì la desvoltarea și îmbogățirea literaturii române este în prima linie »Asociațiunea« noastră pentru literatura română și cultura poporului român, care înainte cu 39 ani s'a înființat de bărbați vrednici ai neamului nostru învăpăiați de dorul sacru a vedea pe conaționalii lor și pe întreg poporul român în condițiuni de vieață mai fericite.

Această asociațiune, sub al cărei scut legal suntem astăzi întruniți aici la aceasta adunare festivă în numĕr atât de considerabil, după împrejurările în cari s'a înființat și a existat, a desvoltat o activitate laudabilă, împlinindu-'și misiunea sa culturală la un popor setos de cultură. Entusiasmul și focul sacru, cu care și-a luat începutul i-a dat ei spirit de vieață durabilă și căldura dragostei între frați, care sĕ o scutească și sĕ o susțină pentru toate timpurile. A avut »Asociațiunea« noastră periode de timp, în care activitatea ei se părea a fi întrat în stagnațiune. Aceasta s'a întêmplat într'un timp, când inteligința română era cuprinsă în vîrtejul curentelor politice și atențiunea ei era absorbită de vieața politică. In timpul din urmă însĕ, ne credem în drept a putea constata cu oare-care satisfacțiune, că interesul pentru prosperarea »Asociațiunii« a crescut foarte mult; de aceea s'a și arĕtat necesitatea a se deschide prin modificarea statutelor ei teren mai larg pentru activitate mai intensivă. Statutele noue întrate în vieață acum de trei ani prin organisarea despărțĕmintelor »Asociațiunii« face posibilă o actitate extinsă mai de-adreptul în mijlocul poporului român. După statutele vechi activitatea »Asociațiunii« era restrînsă și în privința teritorială; »Asociațiunea« se numea transilvană și era numai pentru Românii din Transilvania.

Prin statutele cele noue s'au rupt barierile de graniță și păretele despărțitor între Român și Român, ținêndu-se cont de individualitatea unitară a poporului român și de trebuințele lui culturale comune.

Pe basa statutelor noue toți fiii poporului român se întâlnesc la conlucrarea armonică și frățească în adunările generale ale »Asociațiunii«, cari au devenit adevĕrate sĕrbători culturale, unde Românii din întreagă Ungaria, emancipați de vederile și interesele particulare și stăpâniți de un cuget și simțire, se interesează de ce avem mai scump, de

idealurile noastre naționale. Acestui avantaj al nouelor statute avem de-a mulțumì, că »Asociațiunea noastră a putut ținea anul trecut cu deosebit succes adunarea sa generală în opidul Beiuș, ear' cu doi ani mai nainte la Lugoj.

In privința sborului, ce l-a luat »Asociațiunea« noastră în anii din urmă mai lămurit arată rapoartele noastre către adunările generale.

Pentru acum dar' implorând darul și binecuvêntarea lui Dumnezeu peste adunarea noastră, ca sĕ ne lumineze și inspireze și de astă-dată la o armonică conlucrare a tuturor celor de față spre ridicarea mărețului edificiu al culturei noastre naționale, pe lângă repețită salutare declar adunarea generală ordinară a »Asociațiunii« de deschisă.

La acest discurs rĕspunde dl *Francisc Hosszu-Longin*, advocat și președinte în comitetul arangiator, fiind des întrerupt de aplausele publicului.

Dl Hosszu a zis următoarele:

„On. adunare generală!

Intruniți sub mândrul stindard al culturii noastre naționale, iubiți frați și surori, veniți din toate părțile locuite de Români, Românii din Deva vĕ salută de binevenire și vĕ primesc cu frățească dragoste.

25 ani sĕ împlinesc azi, de când »Asociațiunea atunci transilvană pentru literatura română și cultura poporului român«, și-a ținut adunarea sa generală în acest oraș.

Bĕtrânii de pe atunci în mare parte au trecut la cele eterne și o nouă generațiune a ocupat locul lor. Ca și înaintașii nostri și noi acesti de acuma tot cu același dor, tot cu aceeași sete am urmat ani de-arîndul ca sĕ fim părtași fericirii ce o avem astăzi.

Ajungênd acest dorit moment, revin înainte de toate a mulțumì comitetului central pentru acest prilej sĕrbătoresc, apoi sĕ vĕ asigurăm pe toți, cât de mare ne este bucuria ce ne-ați făcut venind la noi.

Și dacă regretăm ceva, este faptul, că împrejurările nu ne permit a vĕ primì așa precum s'ar recere, și precum am dorì, și regretăm special, că nu v'am putut primì în pompoasele palate ridicate și din cruntele noastre sudori, ci am fost nevoiți a ne trage și astăzi între aceste ziduri pururea scuturi și adăposturi limbei, literaturii și culturii naționale.

Iubirea de neam și dorul de-a ridica cultura noastră națională ne vor însufleți și aici, ca sĕ ne împlinim sacra datorință ce o avem față de poporul din care facem parte. In munca aceasta nobilă sĕ ne conducă înțelepciunea, desinteresarea și înțelegerea frățească«.

Sĕ trăiți!!!«

După aceea ia cuvêntul dl *Iosif Vulcan*, președintele Societății pentru fond de teatru român, care dimpreună cu dl Dr. I. Mihu, au venit ca delegați la adunarea generală și prin un frumos discurs salută adunarea generală.

Eată discursul:

„Ilustre dle președinte!
Onorabilă adunare generală!

In mijlocul strălucitelor sĕrbători din Sĕlište ale »Societății pentru crearea unui fond de teatru român«, un moment de sublimă emoțiune a fost acela, în care ni-s'a tâlcuit salutul »Asociațiunii«.

Inimile noastre vibrează încă și acuma de impresiunea bucuriei, că astfel cele mai de frunte douĕ societăți culturale românești din patrie, apropiindu-se tind a crea între ele o legătură mai intimă și-'și dau mâna sĕ lucreze în armonie pentru atingerea scopului ce și-au fixat.

Această legătură este cu atât mai salutară, că scopul le e același. Atât »Asociațiunea« cât și Societatea pentru teatru, au pe steagul lor inscripțiunea: *„Literatura română și cultura poporului român“*.

Deosebirea între ele este numai aceea că »Asociațiunea« are un program mai vast, ea îmbrățișează toate ramurile de propășire, câtă vreme Societatea pentru înființarea teatrului vrea sĕ înființeze o singură, poate cea mai accesibilă pârghie pentru rĕspândirea culturei naționale.

»Asociațiunea« are menirea de-a sprigini toată literatura, ear' Societatea teatrului și-a reservat numai o parte, literatura dramatică; »Asociațiunea« stărue pe diverse căi pentru cultura poporului, ear' societatea voește sĕ facă aceasta îndeosebi prin teatru

Prin cercul seu mai larg de activitate »Asociațiunea« pare un copac mare; ear' Societatea teatrului îi este ramul cel mai vênjos. »Asociațiunea« e mama, ear' Societatea e fiica ei. Legătura între ele e atât de firească, încât e peste putință sĕ nu se iubească și sĕ nu se sprigine.

Conștie de însemnătatea acestei legături, Societatea pentru fond de teatru român, vine prin mine și prin colegul dl Dr. Ioan Mihu, delegații comitetului, sĕ strîngă cu stimă și dragoste mâna ce i-s'a întins. Și închinându-și steagul în fața steagului »Asociațiunii« mame, salută cu respect această imposantă adunare, urându-i succes deplin«.

Președintele Pușcariu mulțumește apoi în cuvinte alese pentru onoarea ce-'i face »Asociațiunii«, Societatea pentru fond de teatru român.

Se trece apoi la ordinea zilei. Se aleg comisiunile și anume: In comisiunea pentru censurarea raportului general al comitetului s'au ales dnii: I. Vulcan, A. Bârsan, Dr. E. Dăianu, Dr. Proca și Dr. I. Maniu.

Era sĕ se aleagă numai trei membri în această comisie, dar' în urma propunerii dlui Dr. Dăianu, s'au mai ales 2 membri, ear' comisiunea s'a împărțit în 2 secții.

In comisiunea pentru censurarea rațiociniilor și a proiectului de budget s'au ales dnii: Dr. I. Mihu, V. Zehan și Em. Ungurian.

In comisiunea pentru censurarea regulamentului bibliotecilor poporale, dnii Gr. Maior, G. Lăzăreanu și G. Părău.

In comisiunea pentru încassarea taxelor și înscrierea membrilor noi, dnii Pĕcurariu, Rimbaș și Racca.

La urma ședinței a fost sĕ se citească o disertație din partea dlui Dr. Beu, despre Pelagră, fiind însĕ timpul prea înaintat, aceea nu s'a mai cetit.

Banchetul.

La 2 ore p. m. a urmat banchetul, în sala »Redoutei« la care au participat peste 200 persoane. Dintre autoritățile locale orașul a fost representat prin dl Koncz Domokos, poliția prin dl căpitan Géber Károly. Au mai fost apoi dnii Réthy Lajos, insp. școlar, Téglás Gábor, dir. la reale, Boga Károly, dir. al preparandiei de stat, Lenthe Gustav, adv. și Szöcs, preot reformat.

Caracteristic e, că dl fișpan, contele Bethlen Miklos încă a fost învitat la acest banchet, fiind însĕ învitarea adresată în limba română n'a luat parte.

Primul toast a fost ținut din partea dlui Dr. Il. Pușcariu pentru Monarch, pe care publicul l'a ascultat în picioare. Al doilea Dr. A. Bunea, canonic, pentru comitetul »Asociațiunii«, fiind des întrerupt de aplausele publicului. Al treilea toast l'a ținut dl L. Réthy în limba maghiară pentru succesul »Asociațiunii«, Dr. V. Bologa a vorbit pentru poporul român. Au mai luat apoi cuvêntul dnii Simionaș, On. Tilea și Dr. Mănoiu.

Banchetul a ținut până la 5 ore.

Petrecerea poporală.

In timpul cât a ținut banchetul, poporul care sosise încă cu trenul de dimineața și cel de ameazi, își petrecea în grădina și curtea bisericii. Dar' grosul poporului putem zice că a sosit numai atunci, cu trenul de 5, anume pentru această petrecere, precum și mulți inteligenți, cari cu dor așteptau începerea Concertului. Astfel numĕrul celor-ce au luat parte la petrecerea poporală, s'a ridicat la *2000*. Iți salta inima de bucurie și mândrie națională, vĕzênd într'un loc jocul țeranilor din părțile Hațegului, într'altul al celor din jurul Devei etc. Atenția publicului asupra lor au atras-o însĕ la tot casul »Călușerii« din *Orăștie* și *Căstău*, îmbrăcați în pitorescul costum național, cu brêne tricolore, și îndeosebi vătavii lor. Chiar și strĕinii le admirau ponturile ce le făceau cu cea mai mare acurateță. Ce sĕ mai zicem apoi despre Românculele noastre cele drăgălașe, asemenea în costume naționale, cari formau toată podoaba petrecerii.

Era peste tot o animație, cum numai poporul știe sĕ producă. Intr'adevĕr, că publicul nu știa pe care sĕ-'i admire mai mult.

Deodată numai vedem, că totul s'a liniștit și cu toții se aglomerau la un singur loc, căci li-se dete de știre, că se vor împărți între țerani mai multe cărți poporale. Dl *Ioan Filimon*, care împărția cărțile atât era de încungiurat de popor, încât ți-ar fi fost peste putință a mai străbate până la dînsul. După împărțire earăși au început jocurile cu și mai mare însuflețire ca până aci. Acum am avut fericirea a auzi și corul mixt al bisericii gr.-or. rom. din Deva, compus din meseriași, care a executat mai multe piese naționale, sub conducerea dlui înv. Toma Roșu.

In toiul petrecerii, se ridică pe un scaun, în mijlocul jucătorilor, dl Francisc Hosszu-Longin, și prin o scurtă dar' însuflețită vorbire, face cunoscut, că fiind timpul înaintat, se începe examinarea costumelor de premiat și deci toate fetele și femeile de țeran sĕ se grupeze la un loc, pentru a se putea face examinarea.

In juriul pentru premiare, s'au ales d-nele: Cosma (Sibiiu), Elena Hosszu-Longin (Deva), Popu (Hunedoara), M. Barițiu (Orăștie), Paraschiva Mihăilă (Vinerea) și Ana Barabanț (Cugir).

Premiate au fost următoarele:

Din ***Cerbel:*** *Ana Sĕrbu* (Pădureanca) pentru costum întreg original cu 10 fl.

Din ***Orăștie:*** *Floarea Morariu* și *Maria Puican* pentru cătrință; ear' *Maria Gelmărean* pentru cătrință originală cu câte 5 fl.

Din ***Romoșel:*** *Opreana Stefănescu* și *Saveta Mihailă* pentru cătrință cu câte 5 fl.

Din ***Boutar:*** *Maria Silvășan* pentru opreg și *Ana Raca* pentru cusătură cu câte 5 fl.

Pentru cusături originale *Brândușa Mocian*, ear' pentru ceapță și opreg *Sofia Agliceriu* cu câte 5 fl.

Fiecare dintre celelalte a primit câte 1 fl.

Foarte mulți apoi dintre țerani și țerance au plecat spre casă, ear' unii au continuat cu petrecerea.

Dintre inteligința română strĕină, care a luat parte la festivități mi-am putut nota pe următorii:

Din *Sibiiu:* Dr. Il. Pușcariu, Partenie Cosma, Iosif St. Șuluțiu, Dr. C. Diaconovich, Dr. Beu, protop. Ioan Papiu, Iuliu Bardosy, Dr. N. Vecerdea, Simonescu, Dr. E. Daianu, Dr. V. Bologa, On. Tilea și Ioan Moța; d-na și d-șoarele Cosma, d-na Dr. Beu și d-șoara Dora Colbasi, d-șoara Penciu, d-șoara Olivia Bardosy etc. *Cluj:* Dr. Isac, N. Vaida-Voevod, Dr. I. Vaida-Voevod, Dr. Pop și I. Scurtu. *Brașov:* Andreiu Bĕrsan, protopopul V. Voina, Grigorie Maior și Dr. Mănoiu. *Blaj:* Dr. A. Bunea, Dr. V. Hosszu, Dr. Maniu, A. C. Domșa, Ioan Prodan și Dr. V. Suciu. *Lugoș:* Dr. Iacob Radu, Dr. Proșteanu, Caius și Tiberiu Brediceanu, N. Popovici. *Timișoara:* Emiliu Ungurian. *Arad:* Dr. Proca. *Seghedin:* Alexiu Onițiu cu familia. *Budapesta:* D-na Dunca de Schiau, d-șoarele surori Valeria și Cornelia Pop. *Praga:* Profesorul Jarnik. *Panciova:* P. Tisu, advocat. *Diciо-St.-Martin:* Zehan. *Făgăraș:* Vicariul Macaveiu, Dr Micu și Dr. Turcu cu familia. *Craiova* (România): Profesorul Străjan. *Alba-Iulia:* Rubin Patița cu familia, N. Velican. *Hondol:* P. A. Mihuț. *Câmpuri-Surduc:* I. Budoiu. *Tilișca:* Milea, notar. *Alibunar:* Dr. G. Miclea. *Ovcea:* Dămian Popescu, preot. *Petrovoselo:* Ioanichie Neagoe, preot. *Uzdin:* P. Conopan. *Sătmar:* Dr. Suciu, adv. *Satul-Nou:* P. Stoica. *Oradea-mare:* Iosif Vulcan. *Câmpeni:* V. Chirtop cu d-șoara și V. Motora. *Mănierĕu:* I. Dăncilă. *Bucova:* D-na Țarina cu fiicele. *Gurasada:* Notarul Dragomir cu d-na și Iacob Romul, preot. *Zalatna:* Albini, notar și Pop, comerciant. *Brad:* V. Damian, protopop, profesorii Albu și Boneu cu familia, Petru Rimbaș, preot-compt. și I. Gherman. *Săcărĕmb:* N. Piso cu familia, N. Iancu și d-șoarele. *Ilia:* Pĕcurar, protopop. *Hunedoara:* I. Popu, protop. Dănilă, primar, G. Oprea, preot, G. Dima și Teofil Tulea, notar, toți cu familia, Rimbaș jun., N. Macrea, Contantin Dima, Alexandru Schuster și N. Cisteian. *Hațeg:* M. Bontescu cu familia, Dr. Suciu, d-na Baciu, Dr. A. Vlad și N. Rat cu familia. *Băița:* Dr. C. Moldovan cu familia, G. Moldovan, M. Moldovan, Arthur Balașiu cu d-na, N. Pĕcurar (Sĕlište). *Dobra:* Adam Leșnican cu familia, G. Șorban și comptabilul dela »Grănițerul«. *Orăștie:* Dr. I. Mihu, protopopul V. Domșa cu d-na, Iosif de Orbonaș cu familia, Dr. Colbasi, Dr. I. Popp cu d-na și d-șoara Surdu, Aurel Murĕșan, George Baciu cu d-șoara, Petru Belei cu familia, Simion Corvin sen. cu familia, Petru P. Barițiu cu d-na, Dr. Dobo, I. Margita, N. Puican, R. G. Nicoară, G. Cușuta, Al. Rimbaș, T. Mihaiu, I. Vulcu, C. Baicu, N. Surdu, C. Cristea, N. Opincariu, R. Boca, P. Puican.

Concertul.

Pentru 8 ore seara a fost anunțat tot în sala »Redoutei« un splendid Concert. Concertele au devenit obligate pentru adunările generale ale »Asociațiunii«, sĕmn că musica se cultivă în toate părțile unde locuesc Români. Incă înainte de inceperea concertului, sala cea mare se umpluse astfel de public, încât ne închipuiam înainte șiroaiele de sudori, ce aveau sĕ curgă, ca jertfă pentru plăcerile musicei.

Concertul a fost executat de artiști și artiste și întreaga sarcină a serii a căzut pe dînșii.

Primul punct Chovan: *„Dansuri românești“*, pian pe 4 mâni executat de d-șoara *Ana Petco* și dl *G. Șorban*, a plăcut foarte mult publicului, care li-a rĕsplătit cu dese aplause. Dovadă e că posed o școală bună.

După aceasta păși pe podiu dl *I. Dămian* între frenetice aplause, care ne delectă cu vocea-'i plăcută de bariton, cântând »Ciobanul« de G. Dima și »Mai am un singur dor« de G. Șorban. In urma ovațiunilor ce publicul i-a făcut dl Dămian a fost silit sĕ repeteze.

Piesele »Reproche« și »Ilustrațiunea română«, executate la pian de d-șoara *O. Bardosy*, ne-au convins pe toți că d-șoara Bardosy are un mare talent musical și că va deveni o artistă de prima forță.

Prin executarea ariei din opera »Prophetul«, de către d-șoara *Valeria Pop* acompaniată fiind la pian de d-șoara Bardosy, d-șoara Pop a entusiasmat publicul prin vocea ei frumoasă și eleganța cu care pășește pe podiu, încât a fost constrînsă a mai interpreta vre-o câteva puncte afară din program.

Mult a contribuit la succeul cel splendid compositiile mult talentatului și mult promițĕtorului componist și pianist dl *G. Șorban*, publicul l'a și recompensat prin fenetice aplause.

»Concert 5« de Beriot, solo violină, executat de d-șoara *Adelina Piso* cu figura-i de regină a surprins publicul prin arta ei, era o plăcere a vedea cu ce finețe purta arcușel și cu câtă liniște interpreta cele mai grele compositii. Dînsa s'a bucurat de o școală bună atât în București cât și în Viena.

Cel mai reușit punct din program, putem zice că a fost aria din opera »Afrikanerin«, cântată de dl I. Dămian.

Declamația »Rugămintea din urmă«, și »Numai una« de G. Coșbuc, a fost predată de dl *V. Bontescu* cu mult simț și pricepere.

Celelalte puncte din program încă au succes pe deplin, căci artiștii au fost neîntrecuți în executarea lor. Drept rĕsplată pe lângă desele aplause, d-șoarele au mai primit și câte un buchet foarte frumos din flori naturale.

Ședința II.

Luni la orele $10^1/_2$ a. m. s'a ținut ședința a doua.

Indată după deschiderea ședinței prin președinte, dl Dr. Beu, secr. II. a dat cetire numelor representanților diferitelor despărțĕminte.

S'au cetit apoi rapoartele comisiunilor, dintre cari cel dintâiu al comisiunii însărcinate cu censurarea raportului general al comitetului.

Dl Andreiu Bârsan, raportorul comisiunii, a constatat că „Asociațiunea“ progresează foarte bine.

Ajungênd în discuție chestia cu ajutorul de 400 fl. ce-'l dă guvernul pentru elevii meseriași, ajutor, pe care „Asociațiunea“ îl primia nainte de aceasta dela societatea „Transilvania“ din București, s'a hotărît unanim, ca el pe viitor sĕ nu se mai primească, însărcinându-se comitetul a aduce aceasta la cunoștința ministrului.

O vie discuție s'a născut, după-ce s'a făcut

censurarea raportului secretarului I. privitor la producțiunea noastră literară. Dl Dr. E. Dăianu, ca referentul comisiei, cu argumente sdrobitoare a combătut mai multe puncte din raportul secretarului I. privitor la ziaristică. La această discuție au mai luat parte dnii Dr. V. Hosszu, canonic, Dr. Isac, Dr. V. Bologa, Dr. Turcu și On. Tilea.

A urmat apoi raportul comisiei financiare, prin referentul Dr. I. Mihu, care a constatat, că socotelile au fost purtate toate în bună ordine, ear' averea s'a sporit în mod îmbucurător.

Amintim aci, că întreagă averea administrată de comitetul central a fost la finea anului 1898 de 183.359 fl. 77 cr. și 105.000 lei.

In numele comisiunii pentru censurarea raportului referitor la regulamentul bibliotecilor poporale, referentul G. Maior a raportat, că comisia a aflat corăspunzător acel proiect trebuințelor noastre, recomandându-'l spre primire, ceea-ce adunarea a și primit.

Dl Romul Raca, ca referent al comisiunii pentru înscrierea de membri noi și încassarea taxelor, arată că s'a înscris un frumos număr de membri noi, încassându-se cu totul 550 fl.

Ca membri fundatori s'a înscris d-na Dr. Erdély, din Orăștie, solvind taxa de 200 fl. Dl Samoil Popovici, protopop onorar din Beriiu, fiind până de present numai membru pe vieață, cu taxa de 100 fl., a mai solvit 100 fl., devenind astfel membru fundator. Dl Simion Corvin s'a înscris membru pe vieață cu 100 fl.

Dl G. Sêrbu, profesor în Caransebes, a învitat adunarea gen., ca ea să se țină la anul în Mehadia, ceea-ce s'a lăsat la chibzuința comitetului.

S'au dat apoi cetire prin secretarul II. mai multor telegrame, sosite din diferite părți locuite de Români la adresa presidiului.

După acestea președintele a închis ședința, mulțumind membrilor pentru participare, și în special inteligienței române din Deva, pentru ostenele ce le-au avut, pentru-ca adunarea să reușească atât de splendid.

Balul.

Balul ce se anunțase de comitet pe 9 ore seara în sala „Redoutei", avea să încheie festivitățile. Incă precând insera se simția în stradele liniștite ale orașului, că are să se petreacă în noaptea aceasta ceva extraordinariu. Trăsurile zuruiau pe pardoseala altcum cam stricată a orașului.

Inaintea portalului „Redoutei" un public curios făcuse spalir. Când am întrat în sala de joc pe la $^1/_2$10 ore seara, ea era deja îndesuită de public.

Dame în toiletă de mătasă cu trene variau cu romance în drăgălașul costum național. Am căutat un loc de unde ași putea privi în liniște publicul, însă îndesuiala era așa de mare, încât întrat odată în valurile massei, ce se mișca nu mai erai stăpân preste direcțiunea mersului.

Jocul nu începuse încă, ce va fi când aceasta massă electrisată prin musică va începe a se învîrti după tact! Căldura încă era enormă, toți și nejucătorii trebuiau să-'și elupte plăcerea în sudoarea feței lor.

Nu mă îndoiesc deloc despre afirmarea Devenilor, că așa un bal cercetat și frumos n'a mai văzut orașul Deva. La Cuadril s'a format două coloane și 15 minute i-a trebuit până-ce a terminat un balancè mare. Romana încă a fost dansată de 50 de părechi.

Cu toate aceste fiecare și-a petrecut excelent.

Câte inimi tinere nu se vor fi umplut de simțăminte noue? Câți ochi atrăgători vor fi pătruns și magnetisat? La câți le va fi părut prea scurtă noaptea și ar fi dorit să nu se mai sfîrșească? Nu o pot hotărî, dar' cred că numărul acestora de sigur va fi fost mare.

Tineri plini de vieață și gingașe domnișoare de nu puteai decide care e mai frumoasă, care posede mai multe grații și care e mai plăcută ca ceealaltă, se preumblau în viuă conversație prin sala „Redoutei", ear' când musica cânta pentru dans, toți se aruncau cu o deosebită plăcere în valurile lui. O priveliște aceasta, ce trebuia se înveselească inima fiecăruia.

După finirea petrecerii fiecare s'a depărtat deplin mulțumit și au o suvenire plăcută!

Excursiuni.

Câțiva dintre oaspeții rămași încă în Deva au făcut Marți excursiuni la Petroșeni, Hațeg și Hunedoara, cu ceea-ce s'a încheiat șirul festivităților.

Pentru Săcui. Sărmanii Săcui, cu toată libertatea și traiul ușor ce-'l au în Ungaria, totuși au fost siliți până de present, ca să emigreze în România, pentru a-'și câștiga pânea de toate zilele. Acum însă după-cum se aude, vor face ca ei să nu mai părăsească nici când această țeară, ci aici să le rămână oasele pentru vecie. Și anume vor să înființeze o mare bancă săcuiască, sub numirea de »Székely nemzeti szövetség«, care apoi să-'i ajutore din greu cu bani, pentru a le înlesni astfel traiul. Multe s'au încercat și până acum pentru Săcui și multe se vor încerca, dar' așa credem, că fără nici un resultat.

Convocare.

On. preoți și învățători gr.-cat. din partea transilvană a diecesei Lugoșului și alți binevoitori ai școalei prin aceasta se convoacă la adunarea generală a »Reuniunii docenților gr.-cat. din ținutul Hațegului«, ce se va ținea în Grădiște (Ulpia-Traiană) la 24 Septemvrie st. n. 1899.

PROGRAM:

a) Participare în corpore la serviciul divin în biserica gr.-cat. din loc la 9 ore a. m. *b)* Ședința I. Cu început la 10 ore a. m. 1. Cuvântul de deschidere al președintelui. 2. Constatarea membrilor presenți. 3. Raportul comitetului central despre activitatea Reuniunii din anul trecut. 4. Raportul cassarului și al bibliotecarului. 5. Exmiterea celor 3 comisiuni pentru censurarea rapoartelor de mai sus. 6. Exmiterea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi și încassarea de taxe. 7. Ținerea prelecțiunilor de model eventual cetirea elaboratelor practice prin domnii: Ioan Muntean, înv. în Cugir, Stefan Țarină, înv. în Păucinești și Liviu Varvoniu, moralist abs. și înv. în Grădiște. 8. Cetirea disertațiunilor. 9. Alegerea oficialilor și a comitetului central pe un nou period de 3 ani. 10. Raportul comisiunilor exmise. 11. Statorirea budgetului pe anul viitor. 12. Statorirea terminului și locului pentru adunarea generală viitoare. 13. Eventuale propuneri.

Nota: Aceasta convocare publică să se considere și ca învitare specială.

*

Exoriere de Concurs.

»Reuniunea docenților gr.-cat. din ținutul Hațegului« excrie Concurs public cu premiu de 100 coroane pentru cea mai bună *Geografie* a comitatului Hunedoarei împreunată cu monografia comunelor, care pentru noi Românii sunt de însămnătate istorică.

Operatul (de cel puțin 10 coale manuscris) pe lângă referințele topografice și etnografice va avea de-a cuprinde pe scurt și evenimentele istorice mai momentuoase și fiind menit pentru lectura poporului va fi de-a să redacta în stil poporal.

La acest concurs pot participa numai membrii Reuniunii, operatele cărora vor fi de-a se subșterne comitetului central în Hațeg până la 1 August st. n. 1900. Cele incurse după acest termin nu vor fi luate în considerație.

Premiul se va conferi numai lucrării celei mai de valoare, censurate de către o comisiune special exmisă din sinul Reuniunii. Elaboratul premiat va forma proprietatea Reuniunii, cu ale cărei spese se va și tipări. Manuscriptele provăzute cu motto sunt a să subșterne până la terminul fixat însoțite de o epistolă închisă, ce va cuprinde în sine numele și adresa autorului.

Din ședința comitetului central al Reuniunii, ținută în Hațeg la 3 Iulie n. 1899.

Nicolau Nestor, praședinte. *Stefan Țarina,* notar I.

Michail T. Jubașiu, notar II.

Concertul din Dobra.

Concertul ce tinerimea română din Dobra l'a dat în 8/20 August a. c., a reușit cât se poate de bine.

Din primul punct al programului »Botezul«, cuartet de I. Murășan, s'a putut vedea cu ce pricepere, zel și dexteritate a instruat dl conducător al corului *Ioan Sârb*, ped. abs. din Roșcani, care într'un timp relativ scurt și încărcat de ocupațiuni economice a putut instrua așa bine un cor constătător nu numai din studenți, ci chiar și din plugari și măiestri. Cântările executate de corul acesta au reușit pe deplin, răsplătite fiind și din partea publicului cu furtunoase aplause.

Abia pășește pe bină tinăra cântăreață d-șoara *Dora Borha*, fiica fostului protopretor din Ilia-Murășeană, condusă de tinărul conservatorist dl *G. Șorban,* și o ploaie de flori s'a descărcat asupra d-lor. Gentila d-șoară Borha, bronetă Românculă, acompaniată de pian a cântat cu mult farmec poesia: »Ultima dorință« de G. Șorban și »Știi tu mândr'o«, de G. Dima. Tinăra cântăreață promite a devenì una din cele de frunte cântăreață. O voce limpede sonoră, ce 'și-o poate modula cerinței unei artiste, ascunzând în sine încă și farmecul ce te transpune în corul muselor, făcând ca inima să-'ți palpite de un dor fermecător.

Monologul »Niță Panjăn«, predat de dl *Petru Vasilon,* contabil la banca »Grănițerul« din Dobra, într'adevăr a produs mult haz și distracție în această sară. Să vede că dl Vasilon nu numai l'a învățat ci s'a silit să-'l și priceapă, transpunându-se în posiție subiectivă; predându-'l de tot liber, fără a să putea observa sforțări nenaturale. Publicul încă i-a mulțumit prin îndelungate aplause, dorind a-l mai asculta și în viitor.

Rapsodia Românească, pian de dl G. Șorban, a pus în uimire publicul, dovedind tinărul artist o dexteritate și un talent adevărat artistic în ceea-ce privește arta musicei la pian. Ne bucurăm de progresul și talentul dlui Șorban, dorindu-'i mari și frumoase succese pe cariera aceasta, pe care, durere, noi Românii prea puțin o apreciem și îmbrățișăm. Tinărul conservatorist în semn de mulțumită și pentru frumosul său progres cu care noi Românii totdeauna ne putem mândri, a fost donat cu un frumos buchet de flori naturale. La nesfîrșitele aplause ale publicului setos de a auzi un așa bun pianist, dl Șorban a mai cântat încă niște piese românești, dovedind și prin aceasta originalitatea sa.

Cântările solo »Nor de vijelie« și »Blând luceafăr«, executate de dl *Iuliu Neamțu,* teolog cursul III. încă a succes pe deplin, servindu-'i tinărului Neamțu spre onoare.

Terminându-se concertul, care în butul unor fruntași români din loc, a reușit pe deplin, a urmat petrecerea cu dans.

Un participant.

NOUTĂȚI

Li-e năcaz. Se vede, că la oare-cine nu i-a plăcut, că au succes toate atât de bine la adunarea gen. a »Asociațiunii« ținută la Deva, deoare-ce Luni dimineața s'a aflat frontispiciul școalei gr.-or. mânjit cu cerneală și două clocite. Dar' noi dăm cu socoteala, că cine au fost făptuitorii! Nu pot de năcaz și ar voi să ne strice veselia!

*

Profanarea crucei. Cetim în »Gazeta Trans.« că locuitorul sas Johann Thiess din Feldioara (lângă Brașov) »într'un mod infam, neexprimabil prin cuvinte, a batjocurit crucea română, ce se află în apropierea bisericii. Credincioșii au pretins satisfacție și au împuternicit epitropia să facă arătare pe cale judecătorească. In ziua pertractării însă locuitorul sas a cerut pace, oferindu-se a purta cheltuelile de proces, a face pe spesele sale altă cruce și a da o despăgubire bisericii. Eforia a primit pacea, dar' cu toate acestea o parte din credincioși sunt nemulțumiți. Chestiunea s'a înaintat la consistorul din Sibiiu«.

*

S'a gătat cu purtarea hainelor militare. Ministrul de răsboiu a dat ordin, prin care de aici înainte civililor nu le mai este permis a purta haine militare folosite, d. ex. blusă, chipiu etc. Aceasta din motivul, că prin purtarea lor se deroagă demnitatea uniformei militare. Cei-ce vor mai vinde sau cumpăra astfel de haine, vor fi pedepsiți cu 300 fl.

*

Poliția din Budapesta a deținut Sâmbăta trecută pe un jurist, pentru furt. Juristul se chiamă Cherny József și e din Veszprém, din o familie bună. Plăcându-'i să benchetuească des, paralele ce le primea de-acasă nu-'i ajungeau și asfel s'a dat după furt. A furat chiar și dela temeia la care avea locuința 100 fl., dar' el, ca să nu fie bănuit, s'a dus însuși la poliție și a înștiințat, că oare-cineva i-a furat hainele, în care se aflau două inele scumpe și 40 fl. bani gata. A doua zi s'a dus și gazda sa la poliție și a spus că i-s'au furat o 100 fl. Făcându-se cercetare s'a dovedit, că însuși Cherny este hoțul gazdei sale și astfel a fost deținut.

*

Inginerul prus Robert Thiem venind în Ungaria pentru a face experiență, a fost atacat de o bandă de hoți între Anina și Krassova, cari i-au furat toți banii ce-'i avea la dînsul.

*

Bani în strujace. Zilele trecute a murit în Währing văduva Maria Edlinger, în etate de 86 ani, al cărei soț încă a fost murit numai cu o săptămână înainte. Când s'a făcut inventarul casei în care au locuit, au aflat prin strujace obiecte de valoare în preț de 18.000 fl., și 200 fl. bani de hârtie dimpreună cu o scrisoare, în care Maria Edlinger se ruga, ca să i-se facă o înmormântare frumoasă, ear' ce mai rămâne din bani și din vinderea obiectelor să se împartă rudeniilor sale. De însemnat e, că acesti doi bătrâni, cu toate-că posedeau acea avere, totuși trăiau foarte sărăcăcios.

*

Omor. Petru Mihailovici din Noua-Grădiște, ajungând la sfadă cu fratele său Gustav, l'a omorît.

*

O bandă de țigani au păzit în pădurea de lângă Monor pe tinăra femeie Iudita Török, știind că are să treacă pe-acolo și că are și bani la ea, și văzându-o s'au năpustit asupra ei cu o rudă de fier, dându-'i mai multe lovituri în cap, până-ce au omorît-o, după aceea i-au furat banii. Au fost însă prinși de polițiști.

*

Ninsoare. Din Lugoj se scrie, că în apropiere de Sasca-Montană și băile Herculane, a nins în noaptea de 27 August n.

*

Din Geneva se scrie, că preotului englez Kook i-s'a permis ca să visiteze pe Luchenyi în închisoare. Se zice că el se ocupă cu fabricarea cutiilor de hârtie. La întrebarea, că regretă fapta ce a comis-o, el a răspuns că da, dar' întrebat fiind și despre credința lui în D-zeu, el n'a răspuns nimic.

*

Zidar milinar. Tinărul lucrător zidar Rozsay János din Timișoara, a primit dela notarul cercual din Brüssel o înștiințare oficioasă, că murind sora sa' și ne având alte rudenii, i-a testat lui averea în sumă de un milion fl.

*

Dintr'un franc — doi. Intr'o comună de lângă Ploiești (România) s'au dus mai mulți țigani, zicând oamenilor, că ei fac dintr'un franc — doi. Pentru a-'i convinge, au aruncat într'un căzan un Napoleon de aur și prefăcându-se că fac cine știe ce vrăjituri, au scos pe urmă doi napoleoni afară. Oamenii li-au dat crezământ și cu toții au grăbit a le aduce franci ca să li-'i înmulțască. Țiganii adunând ca vre-o 900 de franci, au luat-o apoi la sănătoasa.

*

Cerșitori avuți. Deși cerșitoria nu se ține de meseriile despre cari se zice că sunt »brățară de aur«, totuși se află cerșitori, cari din gologani cerșiți au știut să facă averi de mii! La o bătrână femeie din Londra care a fost arestată pentru cerșitorie pe strade, s'a aflat un libel de depunere despre 2500 dolari. Socotind că suma aceasta represintă 120.000 de »peny« (parale), ea a trebuit să cerșească mulți ani pentru ca să ajungă la ea! Nu de mult s'a dat într'o corabie de un cerșitor »excepțional«, care conducea mulțimea de aventurieri către câmpurile de aur din Klondike. In drum pe mare matrozii au aflat într'un unghiu al corăbiei pe un bărbat îmbrăcat ca cerșitor. Căpitanul corăbiei voia să-l silească, ca cel puțin să lucreze ceva pentru taxa de drum, însă »cerșitorul« răspunse că el nu-i avisat a lucra. A fost căutat și în traista lui s'au aflat bonuri în valoare de 7500 dolari! In cureaua unui bătrân cerșitor din Paris, care a murit nu de mult, s'au aflat hârtii de bancă în valoare de 60.000 dolari. Va rămânea un vecinic secret, cum a știut acest om să câștige atâtea parale prin cerșitorie. Pe toți aceștia însă îi întrece un alt cerșitor, tot din Paris, la care s'au aflat între sdrențe hârtii de bancă în preț de 20.000 franci și obligațiuni de stat în valoare de 800.000 franci!

O aventură fantastică
în Australia.

Mĕ aflam de câteva luni printre sĕlbaticii Nagarnook din Australia și dînșii îmi pricinuiseră atâtea surprize, îmi arătaseră atâtea ciudățenii încât credeam că nu mai am de vĕzut nimic nou. Mĕ înșelam.

Eram poposit de două zile într'o vale, cu omenii mei, și se rĕspândise în ținut vestea sosirii noastre, când eată vĕd venind pe coasta dealului un tel de procesiune compusă din vre-o 12 femei, din cari două, cari se aflau în frunte, una bĕtrână și una tinĕră, plângeau într'un mod sfâșietor.

Toate aceste femei, cu pĕrul despletit ajungêndu-le la mijloc, înaintară încet spre mine și formară cerc în jurul meu.

Cea mai bĕtrână, care conducea trupa, se apropie de mine, și punêndu-'și amêndouĕ mânile pe umerii mei, începu sĕ-'mi arunce priviri lungi, sĕ mĕ fixeze, sĕ mĕ examineze în toate amĕnuntele.

Eu nu ziceam nimic căci eram ferm hotărît sĕ nu mĕ iau rĕu cu selbaticii.

După câte-va minute de examinare și după-ce dăduse de mai multe ori din cap în semn afirmativ, femeea se întoarse spre suita sa și exclamă: *Gwa, gwa, bundo bal Yee Bar.* (Da, da, este el, Yee Bar). Și toate celelalte femei începură sĕ repete în cor cuvintele bĕtrânei.

Aceasta apoi îmi înlănțui gâtul cu brațele, și lipindu-'și fruntea de pieptul meu, începu sĕ plângă.

Eu eram uimit și mĕ întrebam ce o mai fi și asta. In același timp simțiam o milă de plânsul femeii.

De-o dată femeea cea tinĕră, (trebuia sĕ fi fost de vre-o 15 ani și era blondă) se aruncă în genunchi înaintea mea și începu sĕ-'mi strângă și sĕ-'mi sărute genunchii.

Nimeni nu mai zicea acum nici o vorbă.

Imi munceam înzadar mintea pentru-ca sĕ ghicesc motivul acestei dureri și înțelesul acestor cuvinte: *Gwa, gwa, bundo bal Yee Bar.*

Când bĕtrâna, încurajată de sigur de tăcerea mea, mĕ sărută pe amêndoi obrazii dând noue gemete, îmi destăinui tot adevĕrul: eu eram fiiul ei mai mare, Yee Bar, mort de o lună din causa unei răni de lance ce primise în coastă.

Tinĕra fată, care se bocia la picioarele mele, era sora mea și se numea A Ela.

După-ce se stabiliră toate astea și indentitatea mea fu recunoscută de toți, ridicai pe A Ela, îi dădui sĕrutarea frățească și mĕ sili sĕ fac pe femei sĕ înțeleagă, că de vreme ce eu eram Yee Bar, era de prisos sĕ plângă mai mult, că era din contră mai cuviincios sĕ se arete vesele de învierea și de sosirea mea.

Vĕzură că am dreptate și din acest moment noua mea mamă arĕtă o nespusă bucurie.

Frații mei, în numĕr de doi, și tatăl meu, un bĕtrân, care când me vĕzuse întâia oară, cu o zi înainte, sĕ spăriase groaznic și o rupsese de-a fuga, se apropiară și dînșii și mĕ îmbrățișară după moda țĕrii, adecă îmi îmbrățișară mijlocul cu brațele, își lipiră genunchiul lor drept de genunchiul meu drept, mĕ strânseră cu forță și mĕ ținură așa fiecare câte un minut, exclamând de mai multe ori: Banella, Yee Bar, banella!

In tot timpul cât a durat această ceremonie eu a trebuit sĕ stau grav și trist.

Și fiind-că mĕ uitai odată îngrijat împrejur ca sĕ vĕd nu mai este vre-o rudă care sĕ mĕ salute, mama, crezênd că mĕ uit după altceva, îmi spuse că cele cinci neveste ale mele nu erau acasă, că se duseră la un trib vecin ca sĕ se distreze de moartea mea, însĕ că aveau sĕ se întoarcă curênd.

Cât despre cei trei fii ai mei, promise sĕ mi-i aducă a doua zi.

Această fermă credință ce au indigenii din Australia, că unul din ai lor care moare, se întoarce în lume sub forma unui alb, este una dintre cele mai înrădăcinate la dînșii și nimeni nu le-o poate scoate din cap.

O împușcătură memorabllă.

In anul 1796 era în marș un despărțĕmênt de soldați spre Cracovia, ca sĕ ocupe această cetate, pe atunci slabă și rĕu păzită. După vechiul obiceiu, între ziduri și prin turnurile cetății își aveau sediul diferite corporațiuni de meseriași. Cele trei bastioane din afară, cari se mai pot vedea până în ziua de azi, erau ocupate de societatea funarilor și pasamanterilor, cari cu armele lor vechi țineau pază sub comanda bătrĕnului măestru Casimir Oraszewicz.

Intr'o zi, generalul rus Panin, cu înalta lui suită, îmbrăcați toți în uniformele cele mai frumoase, străbătu până la distanța de 1200 pași spre murii cetății pentru recunoașterea terenului. »Aha! Pasĕrea aceasta a-'și voi sĕ o am«, strigă Oraszevicz și întinse mâna după armă. »Pagubă de pulvere!« observă un cetățean, »așa departe nu bate nici o pușcă, sau poate numai cu una de aceea, în care ai putea pune ușor niște gloanțe cât nuca de mari«. Intr'acestea Oraszevicz își rupse de pe haină un nasture de argint de mărimea unui ou de porumb, îl puse în pușcă și ținti. Bubuitura își avu efectul sĕu. Numai decât vĕzură pe generalul Panin rĕsturnându-se de pe cal. O nespusă panică cuprinse suita și toți se împrăștiară.

Cadavrul lui Panin a fost înmormêntat cu pompă militară în locul unde a căzut. O cruce simplă de piatră a indicat sute de ani de-arêndul locul unde și-a aflat moartea unul dintre cei mai abili generali ruși. In anul 1896 guvenul rusesc a transportat în patrie cu mare ceremonie osemintele distinsului general. La cercetarea scheletului s'a aflat în cavitatea căpățânei un nasture de argint, întocmai ca cel mai sus amintit. Prin aceasta fapta lui Oraszevicz a fost pe deplin confirmată, ear' mai târziu a fost distins de către magistratul orașului Cracovia prin o diplomă, care încă până azi se păstrează în ramă de urmașii lui. Tot acolo se mai poate vedea și arma cu care a omorît pe generalul Panin. Este de amintit atâta numai, că Oraszevicz nici de cum nu era un bun țintași, dar' această pușcătură memorabilă este a se atribui singur numai împrejurării.

Bibliografie.

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membritor de direcțiune" de *Alfred Kormos.* Traducere de *Constantin Popp,* funcționar la centrala institutului de credit și de economii »Albina«. Sibiiu, tiparul tipografiei archidiecesane 1899. Această carte este foarte folositoare pentru cei-ce se interesează de băncile noastre și mai ales pentru membrii din direcțiune, pentru cari este destinată în special. Prețul unui ex 1 fl. 50 cr. plus 10 cr. porto. Se poate cere și dela traducĕtor din Sibiiu.

*

„Pribeag". Nori de fum — Hașiș — Murmur de isvoare — de *Ioan Iosif Sceopul* redactor la foaia umoristică »Vulturul« este titlul unei broșuri apărută de curênd în Oradea-mare. Prețul 75 cr. plus 5 cr. porto. Are o extindere de 84 pagine. Tiparul este curat și ceteț. Editura autorului. Doritorii a o avea se pot adresa și la librăria *H. Graef* în Orăștie. Broșura cuprinde mai ales aducerile aminte din vieața de student a autorului. E scrisă cu mult umor. O recomandăm cu căldură cetitorilor nostri.

*

„Almanachul tipografic", pe anul 1899, a apărut zilele trecute. Este o lucrare de artă și în același timp una dintre cele mai interesante. Edat de dl *George Filip,* tipograf. »Almanachul« e tipărit în institutul de arte grafice »Minerva« din București. Proprietari dnii Filip, Moroianu, Popovici și Tălășescu și cuprinde, pe lângă o bogată materie specialistă, informații despre toate societățile tipografice din lume, adresele tipografiilor, turnătoriilor de litere, zincografiilor, xilografiilor, gravorilor, depourilor de hârtie, fabricanților de cartonage, legătoriilor de cărți, librarilor, fotografilor și ziarelor din țeară, precum și câteva admirabile fotocromotipografii în colori. „Almanachul", fumos legat în pânză, costă numai 75 cr.

*

A apărut în »Biblioteca noastră«: ***Poftă bună!*** Certe de bucate, de Zotti Hodoș. Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestei cărți, care conține sub 420 de numere peste șase sute de rețete, și anume cele mai bune rețete din bucătăria practică și modernă. Această carte de bucate se poate întrebuința în ori-ce gospodărie românească. Cartea cuprinde atât rețetele bucatelor celor mai simple cât și rețete de bucate mai complicate; și adecă:

Supe și Ciorbe — Assiette — Rasoluri — Sosuri — Legume — Fripturi — Garnituri — Salate — Prăjituri — Torte — Cofeturi și Bomboane — Cremuri și Parfeurii — Inghețate — Dulcețuri și Compoturi — Diferite beuturi etc.

O recomandăm cu toată căldura d-nelor române.

Prețul unei broșuri 70 cr., plus 5 cr. porto.

Se poate căpĕta și la institutul »Minerva« în Orăștie.

*

A apărut: ***„Marșul studenților"*** din Brașov pentru pian, de *Iustin Cl. Juga.* Se poate procura dela librăria *Ciurcu* din Brașov ori dela autor (I. Cl. Juga, Gherla) cu prețul de 50 cr. plus 3 cr. porto postal. Studenții din Brașov îl pot căpĕta cu prețul de jumĕtate dacă se adresează direct la autor.

Pentru redacție responsabil: **Petru P. Barițiu**

Nr. 423—1899. (578) 2—3

Licitațiune.

In sensul decisiunei Consistoriale din 6 Februarie 1899 Nr. 415 Ep. lemnele de brad de pe muntele »Văcăria« pe teritorul comunei Câmpul-lui-Neag, în comitatul Hunedoarei, care se vin ca parte a bisericii gr.-or. din Galați (Urez) ca porțiune canonică, adecă jumĕtate din complexul comun cu biserica gr.-cat. de 1091 jugĕre pădure, după cum se află indusă în cărțile funduare Nr. 138 A † 1, sĕ vênd spre tăiere și exploatare prin licitațiune publică cu prețul de strigare de ***1800*** *floreni* plus oferentului, care se va ținea în *1/13 Septemvrie a. c. la 10 ore înainte de ameazi în Galați.*

Se vor licita numai lemnele de brad, eară cele de fag ori de alt soiu de pe acel teritor nu, folosirea pășunatului sub tot timpul tăierii și exploatării lemnelor rĕmâne în dreptul neștirbit al credincioșilor după usul de până acuma. Fiecare licitant va depune un vadiu de 200 fl. v. a. Concesiunea dela silvicultorul sau dela locul competent pentru tăierea lemnelor rĕmâne în sarcina și spesele cumpĕrătorului.

Despre condițiunile mai detailate ale vênzării se pot trage informațiuni dela subsemnatul oficiu.

Hațeg, în 10 August 1899.

Oficiul protopresbitetal gr.-or. al Hațegului.

Tit V. Gheaja,
protopresb. gr.-or.

Un învĕțăcel

din casă bună se primește în prăvălia de băcănie, ferărie și coloniale a dlui **Iosif Onițiu** în **Szászsebes.** (574) 3—3

Sz. 1130—1899. (581) 1—1

Árlejtés hirdetmény.

Balomir község elöljárósága a községi alsó malomnál szükséges javitási munkákra ezennel árlejtést hirdet, melynek megtartására határidőül a **folyó év szeptember hava 11. napjának délelötti 9 óráját** Balomir község községházához tűzi ki, a hol ugy az épitési költségelőirányzat valamint az árlejtés feltételei a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Balomir, 1899. augusztus 30.

A község elöljárósága.

Szász Sándor, jegyző. **Adam Avram,** biró.

Licitațiune minuendă.

Pentru renovarea turnului bisericii din Pricaz sistându-se licitațiunea ținută la 18/30 Iulie a. c., prin aceasta sĕ excrie și publică ținerea unei nouĕ licitațiuni cu prețul exclamării de *764 fl. 72 cr.,* care se va ținea *Duminecă în 3 Sept. n. a. c. la 3 ore p. m. în școala din Pricaz.*

Doritorii de a licita sunt îndatorați a depune vadiul de 10% în bani gata înainte de începerea licitațiunii. Planul și preliminarul de spese sĕ poate vedea la oficiul parochial gr.-or.

Pricaz, în 15 August 1899.

(580) 1—1 ***Comitetul parochial.***

De exarêndat.

Subscrisul posedând în *Vaidei,* p. u. *Szászváros,* o prăvălie, cu dreptul de a ținea ori-ce într'însa, precum și trafică, din causă că sunt foarte ocupat și cu economia și deci nu-'mi permite timpul ca sĕ mĕ ocup îndeajuns și cu prăvălia, aduc la cunoștința on. public, că m'am decis a o da în arêndă.

Prăvălia se află la posiție foarte bună și e bine cercetată (579) 1—1

Amĕnunte mai deaproape se primesc la

Iosif Ileasă al lui ***Ioan.***

De vênzare.

Casa nr. 393 din strada mare a pielarilor din Orăștie, constătătoare din 3 chilii de locuit, culină și pivniță se vinde din mână liberă. Informațiuni mai de aproape se dau prin

(576) 2—2 **Nicolau Bârsan,** preot.

(577) **ION LAZAROIU** 2—

negustor în Orăștie (Szászváros)

Atrag binevoitoarea luare aminte asupra prăvăliei mele bogat provĕzută cu tot felul de MARFĂ DE MANUFACTURĂ pentru trebuințele de casă, și anume:

BUMBAC DE BĂTUT și AȚĂ DE URZIT, aduse din cele mai bune fabrice, ARNICIURI DE CUSUT ȘI DE URZIT, în toate fețele; PÂNZĂ, BREURI, ȘERPARE cusute cu flori și fir, etc. etc.

Totodată aduc la cunoștința celor-ce au trebuință, că pregătesc în timp scurt și cu preț moderat

HAINE DE CĂLUȘERI

pe cari le vênd, le dau în folosință, ori, la cerere, le fac anume.

„MINERVA„ institut tipografic în Orăștie.